

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

INTESYS

Mnenja deležnikov iz projekta INTESYS: vpogled v pilotne projekte

Skupaj – podpiranje
ranljivih otrok prek
integriranih storitev

NOVEMBER 2017

V TEJ ŠTEVILKI

VSEBINA

Ta novičnik vsebuje pričevanja različnih deležnikov, ki sodelujejo pri pilotnih projektih INTESYS.

Njihova pričevanja osvetljujejo različne poglede na dejavnosti iz pilotnih projektov, ki so bile izvedene do sedaj, in izpostavljajo morebitne dosežke in izzive pri delu na področju integracije v štirih okoljih, ki so del projekta.

V novičniku boste našli tudi o več o projektu INTESYS, informacije o nedavnih nadzornih obiskih pri vsakem od pilotnih projektov in povzetek okrogle mize o projektu INTESYS v okviru konference ISSA.

Po novičniku se premikate tako, da klikate na povezave ob strani.

datoteke PDF

- [Kratek opis projekta INTESYS](#)
- [Spoznanja iz nadzornega obiska](#)

POGOVORI - MNENJA DELEŽNIKOV

Str. 2–7

OKROGLA MIZA O PROJEKTU INTESYS - KONFERENCA ISSA 2017

Str. 8

Če želite prenesti poročila o lokalnem mapiranju ali sklop orodij projekta INTESYS, obiščite spletno stran projekta: www.intesys.be

MNENJA DELEŽNIKOV: POGOVORI

Kateri dejavniki so glede na izkušnje vaše organizacije ključnega pomena pri spodbujanju sodelovanja med različnimi organizacijami in storitvami?

»... ekipe morajo biti radovedne ...«

Ekipe morajo v prvi vrsti **zanimati** aktivnosti drugih ekip in razumeti morajo njihovo delovno okolje. To jim omogoča, da zgradijo skupno osnovo, ki upošteva tudi okoliščine ostalih, pri čemer niso obsojajoče ali tekmovalne. Na primer, nimajo vse storitve enakih možnosti, da delujejo ali sklepajo partnerstva. Potrebujemo tudi **sprožitveni dejavnik**, kot je projekt INTESYS, čeprav to ni dovolj. Treba je imeti tudi **koordinatorja**, strokovnjaka, ki verjame v pomen izmenjav in igra vodilno vlogo pri zagonu ekip in doseganju njihovega zanimanja. Projekt INTESYS je na primer sprožil nekaj novega, čeprav so projekti sodelovanja obstajali že pred tem. Projekt nam je omogočil, da drug drugega razumemo in tako lažje skupaj stremimo k skupnemu cilju.

Integracija storitev zahteva skupno **vizijo** in partnerje, ki predstavljajo **gonilne sile v svojih institucijah**

(npr. ravnatelj). Kljub temu gre za **občutljivo** zadevo, saj zahteva veliko časa in potrpežljivosti. Poleg tega je odvisna od volje ljudi, ki so vanjo vpleteni, dokler novost ni vključena v institucije.

Christine Redant, direktorica mreže Réseau Coordination Enfance, Belgija

»... čutimo potrebo po ukrepanju ...«

Mislim, da obstajajo štiri glavne čarobne besede, ko govorimo o integriranem delu, in sicer: 1. skupna vizija, 2. čas, 3. zadostna podpora in svetovanje, in končno 4. »delovanje«.

Naš pilotni projekt v organizaciji Huis van het Kind v Bruslju je razdeljen na dve ravni: Na bolj splošni ravni je usmerjevalna skupina, ki je odgovorna za celotni Bruselj. Naša zgodba se je začela že leta 2012. Od takrat smo veliko delali na tem, da najdemo skupno vizijo na področju integriranega dela: Zakaj delamo skupaj? Za koga? Kakšna je dodana vrednost za nas, za našo organizacijo, politiko in še posebno za otroke in starše? Ko smo to razrešili in so vsi partnerji pričeli delovati za skupni cilj, smo morali poiskati jasno in učinkovito strukturo. Vendar gre za dolgotrajen proces, zato so vsi partnerji cenili nasvete zunanjih organizacij, kot je

VBJK. Pri svetovanju smo iskali pričakovanja, domneve, strukturo in jasno načrtovanje.

Na lokalni ravni – enake čarobne besede. Vsi lokalni partnerji bi morali delovati za skupno vizijo. Toda to zahteva čas! Lokalne ekipe v sedanji obliki pa ravnokar začenjajo z delom. Tu čutimo potrebo po ukrepanju in iščemo priložnosti za sodelovanje. Vendar moramo na lokalni ravni še malce počakati, da vidimo, kako bodo stvari potekale in se razvijale.

Da bi olajšali sodelovanje pri projektu INTESYS, smo poiskali točke, ki bi prinesle koristi vsem. Na ravni krovne skupine za Bruselj smo organizirali štiri ciljne skupine: Kateri so ključni mejniki in zakaj? Katere so pomembne sanje za prihodnost, kaj je na seznamu naših želja? Gre za pomembne informacije, zlasti za predsednika uprave in koordinatorja organizacije Huis van het Kind v Bruslju, da lahko nadaljuje z razvojem v pravo smer.

Na lokalni ravni smo ustanovili učno skupino na temo, ki je po mnenju vseh članov izrednega pomena: sodelovanje. Za to smo se odločili v tesnem sodelovanju s koordinatorjem organizacije Huis van het Kind v Bruslju. Odločili smo se za pet povezovalnih trenutkov, na podlagi katerih bomo na ravni organizacije delovali za skupno vizijo na področju sodelovanja. Ker je sodelovanje temeljni vidik

integriranega dela.

Hester Hulpia, raziskovalni center VBJK, Belgija

»... trdo smo delali, da bi vzpostavili močan občutek pripadnosti ...«

Ob začetku projekta INTESYS smo trdo delali, da bi med vsemi lokalnimi deležniki vzpostavili močan občutek pripadnosti projektu. Organizirali smo številna srečanja z župani občin, vključenimi v pilotni projekt v Italiji, da bi vzpostavili skupno vizijo in pričakovanja v povezavi s projektom. Pripravljalno delo je bilo izjemnega pomena pri **vključevanju vseh deležnikov**. Pripravljalni fazi je uspešno sledilo organiziranje več sestankov pripravljalnih odborov, ki so bili ključni za opredelitev skupnih ciljev. Izredno mešana sestava pripravljalnega odbora (na ravni upravljanja in na ravni sektorjev) je bila prav tako koristna. Prvi sestanki na skupni poti do integracije so bili namenjeni **vzpostavitvi skupne vizije in izmenjavi načel ter stališč** med udeleženci. Komplet orodij, pripravljen znotraj projekta, je služil kot osnova za pogovore in določitev skupnih načel in ciljev, na podlagi katere smo pripravili tudi vse korake na poti do integracije.

Marzia Sica, bančni sklad Compagnia di San Paolo, Italija

»Včasih je težko razumeti, kaj pomeni

Podpora Evropske komisije za pripravo te publikacije ne pomeni potrditve vsebine - Le-ta odraža samo stališča avtorjev in Komisija ni odgovorna za kakršno koli uporabo podatkov, ki jih vsebujejo.

integriran sistem.«

Najpomembnejše izhodišče v procesu vzpostavljanja integriranega sistema je povezovanje relevantnih deležnikov, vključenih v zagotavljanje sistema skrbi za majhne otroke in njihove družine. Pomembno je, da se vzpostavi kultura sodelovanja med strokovnjaki iz različnih institucij: da se omogoči, da sedijo skupaj za isto mizo; spoznajo drug drugega; si izmenjujejo informacije o delovnem področju vsake institucije, njihovih načelih dela, uspehih in izzivih; poenotijo načela, ki jih vodijo pri njihovem delu; razvijejo skupno vizijo; načrtujejo skupne akcije, oblikujejo akcijski načrt in redno evalvirajo korake. Na začetku tega »potovanja« je potrebno ustvariti razumevanje integriranega sistema med vsemi deležniki. Včasih je težko razumeti, kaj pomeni integriran sistem, oziroma kot je vprašal eden od udeležencev v delovni skupini: »Če se med seboj pokličemo, ko nastane problem, ki ga moramo rešiti – ni to integriran sistem?«

Zelo pomembna točka za zagotavljanje vzdržnosti vzpostavljenega sodelovanja je prizadevanje za vključitev vodilnih struktur vsake institucije. To je ključnega pomena za vgraditev kulture integriranega delovanja v delovanje posameznih institucij, sicer integracija ostaja na ravni navdušenih posameznikov.

Petra Bozovičar, Center za kakovost v vzgoji in izobraževanju Korak za korakom, Slovenija

---

»... pomagalo nam je, da smo se začeli poslušati ...«

Menim, da ključni dejavnik pilotnega projekta na Portugalskem temelji na oblikovanju **strukture in organizacije**. Imamo dve skupini, katerih delo se dopolnjuje: lokalno partnersko skupino (LPG), ki izvaja pristop INTESYS in komplet orodij, ki usmerja pot do integracije, in lokalni pripravljalni odbor, ki zagotavlja tehnično podporo med pilotnim projektom. Skupini vključujeta strokovnjake in predstavnike številnih sektorjev – izobraževanja, zdravja, socialnih zadev, predstavnike družin, občin ipd. – z več ravni upravljanja, in sicer tako s predstavniki državnih kot lokalnih storitev. Menim, da nam je to dejansko pomagalo, da smo se **začeli poslušati, da smo razumeli različna stališča, skupaj reševali probleme in nato začeli pot** do integracije storitev. Seveda struktura/organizacija nista dovolj. Potrebujemo udeležbo in delo ljudi na projektu. Toda mislim, da je večsektorski pristop resnično pripomogel k vzpostavitvi poti do integracije.

Maria Assunção Folque, fundacija Calouste Gulbenkian Foundation, Portugalska

---

»... gre za sodoben problem, ki zadeva vse nas ...«

Menim, da je eden od temeljnih dejavnikov za vključenost različnih sektorjev v projekt INTESYS način, ki vzbudi **zanimanje deležnikov za poglobljanje svojega dela z vidika delovanja** in tako spodbuja sodelovanje. To je zelo pomembno, saj bo prispevalo k ukrepom za organizacije in vlade na državni in evropski ravni.

Zelo pomembna je bila **mobilizacija**, ki smo jo izvedli: obrnili smo se na organizacije in partnerje, se z njimi srečali, jih

zbližali. Naš načrt in strategija izvajanja sta vodila k visoki vključenosti, kar nam je omogočilo, da smo sledili trajni poti do znanja in poglobili delo, ki ga že opravljamo.

Menim, da je eden od dejavnikov, ki so pri tem projektu vodili k tesnejšemu sodelovanju med različnimi sektorji, njegova **ustreznost**: gre za sodoben problem, ki zadeva vse nas, medtem ko se od storitev vse bolj pričakuje, da sodelujejo z drugimi

storitvami in da njihovi predstavniki čutijo potrebo, da vlagajo v svoje strokovnjake. Vendar ta proces zahteva razmislek, usposabljanje in sredstva. Zato so bili ustreznost, izziv poti do integracije, sredstva in priložnost za nadaljevanje procesa, podprtega z usposabljanjem in skupnostjo praks lokalnih partnerskih skupin, ključni elementi.

Mónica Mascarenhas, fundacija Aga Khan Foundation, Portugalska

»Včasih dosežeš napredek, drugič obtičiš

V kolikšni meri je projekt INTESYS prinesel nov pristop do sodelovanja storitev na področju zgodnjega otroštva, in ali je do sedaj olajšal sodelovanje med njimi? v *vzratni prestavi*. «

Čeprav vsi partnerji verjamejo v dodano vrednost sodelovanja in si aktivno želijo prispevati k temu, je pot do bolj integriranega delovanja v resnici včasih vse prej kot lahka. Včasih dosežeš napredek, drugič obtičiš v *vzratni prestavi*. Jasno je postalo, da sodelovanje in integracija potrebujeta odločno vodenje, gonilno silo, ki ohranja motivacijo partnerjev. Potrebujemo jasne komunikacijske povezave in zagotoviti moramo, da skupne zadeve vsi razumejo na enak način.

Vsi partnerji morajo vedeti, kakšna je njihova vloga in kdo je odgovoren za kaj. Prav tako moramo ugotoviti, kakšna so pričakovanja.

Na podlagi ciljnih skupin s predstavniki nevladne organizacije – usmerjevalne skupine – Huis van het Kind

»Projekt INTESYS nam omogoča, da najdemo stične točke ...«

Potreba po storitvah, ki medsebojno sodelujejo, se usklajujejo in se poslužujejo zgodnjih in učinkovitih strategij za obravnavo ranljivih otrok, je bolj teoretično dejstvo in na žalost ni tako zelo dobro uveljavljena v praksi.

Pilotni projekt, ki ga izvajamo v okviru projekta INTESYS, nam omogoča, da izpostavimo procese, ki vodijo do skupnih, zgodnjih in učinkovitih strategij na področju občutljivih situacij, in sicer s

pomočjo skupnih razprav in razmišljanj med različnimi strokovnjaki in deležniki na primerih konkretnih situacij. Po drugi strani pilotni projekt vsem udeležencem omogoča, da se osredotočijo (skoraj »nehote«) na neurejene vidike, ki ovirajo doseganje pričakovanega cilja, in jim tako pomaga pri iskanju skupnih rešitev. Projekt INTESYS nam omogoča, da najdemo stične točke med različnimi strokovnimi jeziki in krepimo oz. vzpostavimo zaupanje v odnosih. Omogoča nam, da izmenjujemo pričakovanja in si predstavljamo možnost, da dobimo konkretne »dobre prakse«, ki jih lahko delimo, uredimo in razširimo. Vse to poteka v vodenem, metodološko trdnem in »zajamčenem« okvirju. V zvezi s tem skupno razmišljanje o konkretnih situacijah z možnostjo, da črpamo iz bolj splošnih smernic, vodi v drugačen način proučevanja storitev predšolske vzgoje in izobraževanja; način, ki je bolj učinkovit, ker je bolj odziven na realne potrebe.

Podpora Evropske komisije za pripravo te publikacije ne pomeni potrditve vsebine - Le-ta odraža samo stališča avtorjev in Komisija ni odgovorna za kakršno koli uporabo podatkov, ki jih vsebujejo.

Norma Gigliotti, vodja manjšega območja, konzorcij občinskih storitev (Consortium of Municipal Services)

»Vsekakor je odprlo nove dimenzije sodelovanja.«

Sodelovanje v projektu INTESYS za nas ni bila prva priložnost za medinstitucionalno sodelovanje, je pa vsekakor odprlo nove dimenzije sodelovanja predvsem zaradi naravnosti projekta in kontinuitete. Sem namreč mnenja, da vsako enkratno dejanje ne more roditi sadov, ki bi pustili trajnejše sledi, če pa je to ponavljajoče, pa je za to več možnosti. Več možnosti imamo tudi vsi deležniki, da se razvijamo, od srečanja do srečanja lahko nadgrajujemo svoje misli, jih povezujemo z izkušnjami in idejami ostalih udeležencev. To pa se je v našem primeru izkazalo kot dobro, pozitivno. Med seboj smo se veliko bolje spoznali in povezali, kar odpira tudi poti za nove naloge in reševanje tekoče problematike. Skupaj smo lahko tudi bolj prodorni pri iskanju poti do skupnega cilja.

Majda Fajdiga, ravnateljica, VVZ Kekec Grosuplje, Slovenija

»... učitelji so spontano pripravili nove pobude ...«

Projekt je ravnateljem in nato učiteljem omogočil, da so postali

Podpora Evropske komisije za pripravo te publikacije ne pomeni potrditve vsebine- Le-ta odraža samo stališča avtorjev in Komisija ni odgovorna za kakršno koli uporabo podatkov, ki jih vsebujejo.

bolj pozorni na problem prehodov. Vsi so se dobro zavedali problemov, ki so zadevali otroka in njegove starše in ki so izhajali iz slabo pripravljenih prehodov, vendar do systemskega razmisleka o tem pred pilotnim projektom ni prišlo. Od takrat so skupaj oblikovali razmišljanja, direktorji in učitelji so že spremenili pogled na svoje prakse in na to, kar se je že izvajalo.

S tem se postavlja vprašanje, kako izboljšati obstoječe prakse, in sicer ne zgolj s sodelovanjem posameznih oseb znotraj posameznih storitev, temveč skupaj z ostalimi partnerji, ki skrbijo za otroke izven šol. Pilotni projekt je pospešil spremembe. Učitelji so na primer spontano pripravili nove pobude in si izmenjali kritične razmisleke znotraj pilotne skupine. Vem, da so svoje mnenje delili tudi širše, s kolegi, ki trenutno niso vključeni v projekt. Ne želijo se zgolj premakniti naprej, temveč želijo to storiti skupaj z ostalimi partnerji.

Philippe Martin, pedagoški koordinator šol, sodelujočih v pilotnem projektu

---

»... zagotavljamo boljši odziv na potrebe migrantskih otrok in njihovih družin.«

Od trenutka, ko se je združenje APISAL pridružilo projektu INTESYS, smo kot ekipa spoznali, da med seboj tesno sodelujemo in da obstajajo še druge institucije z

natanko enakimi problemi v povezavi s tem, na kar se osredotočamo tudi sami: migrantska populacija. Vemo, da nam je delo v mrežah z organizacijami iz različnih sektorjev – izobraževalnega, socialnih zadev, zdravja – in z različnimi pogledi na otroka pomagalo razširiti naš pogled na otroka, naše ukrepanje pa je postalo bolj celostno in integrirano. Predvsem ugotavljamo, da s pomočjo medsektorskega in medinstitucionalnega sodelovanja zagotavljamo boljši odziv na potrebe migrantskih otrok in njihovih družin, krepimo njihovo splošno dobro počutje, jim omogočamo dostop do sredstev, storitev in spodbujamo njihovo socialno vključenost ter vključenost v skupnost. Primer takšnega povezovanja je delo v podpornem uradu GABIP Almirante Reis za okraje s prednostnim ukrepanjem, ki ga upravljajo fundacija Aga Khan, mestni svet Lizbone in svet krajevne skupnosti Arroios. Prek urada GABIP sodelujemo v različnih projektih. Projekt z bolnišnico Dona Estefânia je velikega pomena za migrantske družine. Skupaj oblikujemo nekaj strategij in podporni program za migrantske otroke z nekaterimi motnjami v razvoju. Začnemo s posvetovalnim sestankom med strokovnjaki združenja APISAL in strokovnjaki iz multidisciplinarnе ekipe z oddelka za otroško psihiatrijo, katerega namen je izmenjati mnenja, se posvetovati drug z drugim in pripraviti načrt za integracijo nekaterih otrok in družin v skupinske terapije. To je eden od

primerov, kaj že razvijamo in kaj je sprožila naša udeležba pri projektu INTESYS.

Sílvia Lopes, direktorica združenja Associação, Pró-infância Stº António de Lisboa

---

»Strokovnjake prisili, da so ustvarjalni!«

Skupaj gradimo »**kritično učno skupnost**«. Še posebno spodbudno se mi zdi, da lahko slišimo stališča drug drugega, in to, kako odprti so vsi. Učimo se drug od drugega in gradimo nov pogled na otroka, ki je bolj celovit in manj razdrobljen. Zdi se mi, da je najpomembnejši vidik **celovit**

Katera je bila najbolj zanimiva in hkrati najbolj zahtevna stvar, ki ste se jo do sedaj naučili med sodelovanjem pri krepitvi zmogljivosti/delovnih srečanjih v okviru projekta INTESYS?

pogled, ki ni stalen ali soglasen, saj so nesoglasja potrebna, če želimo **ohraniti presojo**.

Takšen način dela izpostavlja tudi dejstvo, da je treba **delati na vseh ravneh**: na ravni strokovnjakov na terenu kot tudi na ravni predpisov in financiranja. Strokovnjaki imajo veliko zamisli in dobre volje, vendar jih včasih ovirajo predpisi, kar jih

Podpora Evropske komisije za pripravo te publikacije ne pomeni potrditve vsebine - Le-ta odraža samo stališča avtorjev in Komisija ni odgovorna za kakršno koli uporabo podatkov, ki jih vsebujejo.

prisili, da so **ustvarjalni!** Ta projekt je okrepil moje prepričanje, da moramo obdobje med 1. in 6. letom obravnavati kot celoto in da bi morali zgraditi mostove med različnimi sektorji.

Joëlle Mottint, mreža Réseau des Initiatives Enfants Parents Professionnels – RIEPP in občasno za VBJK pri projektu INTESYS

»Pričakovanja do organizacije Huis van het Kind so velika.«

Največji izzivi organizacije Huis van het Kind iz Bruslja so: Delati skupaj pomeni delati z ljudmi, zaradi česar pogosto pride do nepredvidljivih dejavnikov, na primer ključni partnerji dajo odpoved. Zato načrt nikoli ni realnost. Načrt je vedno delo v teku.

Za iskanje skupne vizije, iskanje jasne strukture in posredovanje vseh korakov in vseh odločitev je potreben čas. Zdaj večina članov komaj čaka, da »začnejo« – da dejansko gredo na teren in delajo na bolj integriran način z družinami in otroki.

Pričakovanja do organizacije Huis van het Kind so velika. Ljudje pričakujejo, da bo rešila vse probleme (se spoprijela z revščino otrok in dosegla ranljive družine na integriran in celovit način). Vendar tega ne moremo doseči sami.

Liesbeth Lambert, VBJK, partnerka pri projektu INTESYS in vodja procesov v lokalnih ekipah organizacije Huis van het Kind Brussel do junija 2017

»... zares mi je odprlo oči.«

Najpomembnejša stvar, ki sem se jo naučila med usposabljanjem, je to, kako pomembno je na otroke gledati v celoti in v vsej njihovi zapletenosti in se zavedati, da je šola zgolj en del večplastne slike. Skozi usposabljanje sem našla nove razloge in nove cilje za vsakodnevno opazovanje otrok, še posebno ranljivih. Zdaj se ne osredotočam zgolj na vsakodnevne, trenutne šolske zadeve. Hitreje opazim morebitne soodvisnosti med ostalimi vidiki, kot sta zdravje ali dobro počutje v družini. Bolj se zavedam pomena sodelovanja z ostalimi učitelji na šoli in preseganja stroge razdelitve na razrede, saj otroci pripadajo šoli in skupnosti in ne zgolj enemu razredu. Samo z izmenjavo različnih stališč glede določenega otroka lahko dosežemo večdimenzionalno razumevanje tega otroka. Gre za zelo zahteven proces. Čas, namenjen določeni enoti usposabljanja, je kratek, kar zahteva trdo in intenzivno delo. Zelo sem vesela, da sem imela priložnost sodelovati pri tem usposabljanju, saj mi je zares odprlo oči.

Učiteljica Filippa Cangemi, vrtec Scuola dell'Infanzia Sibilla

»Velika vrednost je tudi v mreženju ... «

Na delovnih srečanjih Intesys zame največjo vrednost predstavlja to, da za isto mizo sedimo ljudje iz različnih delovnih okolij, ki se pri svojem delu kakorkoli srečujemo s predstavniki Romske skupnosti. Na naše učence in celotno romsko populacijo gledam z drugačnimi očmi, saj na vsakem srečanju o njih izvem marsikaj novega. Zanimivo je videti, s čim se ukvarjajo druge inštitucije, kakšne so njihove pristojnosti, odgovornosti in možnosti. Zdi se mi, da se na vsakem srečanju odstirajo nove možnosti sodelovanja za izboljšanje delovanja storitev. Velika vrednost je tudi v mreženju, ki nastaja med predstavniki raznih inštitucij. Ko naletim na težavo pri kateri potrebujem zunanjo pomoč, zdaj natančno vem, koga naj pokličem, dogovarjanja o vzajemnih akcijah so lažja, hitrejša in učinkovitejša.

Hkrati sodelovanje prinaša nove izzive. Menim, da lahko iz 1 in 1 nastane 3 le, če vsak od nas natančno ve, kakšne so njegove naloge in pristojnosti. Smiselno je, da vsaka inštitucija prispeva tisto, v čemer dobra, to je tisto, s čimer se ukvarja. Težave imam, kadar se meje brišejo, saj se mi zdi, da nazadnje pristanemo tam, kjer vsi delajo vse in v končni fazi nihče ničesar. Z brisanjem mej, se

izgublja strokovnost posamezne inštitucije in s tem največja vrednost – tisto, kar lahko prispeva. Če vsi poskušamo biti isti in početi stvari, ki niso v naši domeni, na koncu ostanemo brez vsega. Potem 1 in 1 postane 0. Težave se lahko pojavi tudi s prelaganjem odgovornosti za določene akcije iz inštitucije na inštitucijo. Na koncu pa smo vsi samo opazovalci, akterja pa nikjer nobenega.

In zadnji izziv, ki ga vidim – družina v središču. Ideja je odlična, hkrati pa precej hodimo po robu, saj se nam kaj hitro lahko zgodi, da zapademo v prepričanje, da najbolje vemo, kaj je za neko ranljivo skupino dobro. Čelo bolje od te skupine same. Menim, da je pri pomoči katerikoli ranljivi skupnosti bistveno, da je ranljiva skupnost tista, ki prevzema pobudo. Bistveno je, da so vse aktivnosti zapeljane tako, da se v vsakem trenutku ve, čigave cilje zasledujemo in zakaj. Z družino in posamezniki je možno delati le, če so slednji motivirani za spremembe. Bistveno je, da skupaj poiščemo cilje, ki jih posameznik in/ali družina želijo doseči, nato pa jim pri dosegu teh ciljev pomagamo. Postavljanje ciljev za druge brez njih, je past v katero se hitro ujamemo, nato pa se nenehno sprašujemo, zakaj se naši trudi ne obrestujejo.

Na kratko: »Nič o Romih brez Romov.«

**Marjetka Mrak, svetovalna
delavka OŠ Trebnje, Slovenija**

»... vesela sem, da sem imela priložnost sodelovati.«

Sodelovati pri tem procesu je bil brez dvoma velik izziv! Naj najprej omenim množico jezikov, ki so jih uporabljali partnerji. Menim, da je bila izvedba srečanj zelo poučna. Pomembna je bila razjasnitev pojmov, pri čemer smo se trudili doseči skupni jezik. Vsak od nas je imel, glede na strokovno področje, določen način razmišljanja in gledanja na otroka in družino. Bilo je zelo zanimivo, še posebno, ker sem se ogromno naučila. Ostali partnerji so večkrat omenili socialne storitve, ki jih sama kot predšolska učiteljica v razredu nisem poznala. V zvezi z mojo vlogo pri organizaciji Associação Tempo de Mudar je bilo seveda zelo pomembno razumevanje, ki smo ga vzpostavili in nato uporabili na terenu. Tudi določitev cilja in razmišljanje v smislu »Ok, kaj je naš cilj, kaj želimo doseči?« sta nam pomagala pri odločnem pristopu: »Ok, lotimo se dela in pogledimo, kaj lahko naredimo.« Zdaj že izvajamo ta načela in cilje v praksi – in to celo s skupinami otrok. Zaradi tega je bilo sodelovanje vsekakor koristno in vesela sem, da sem imela priložnost sodelovati.

**Vera Bispo, predšolska učiteljica
pri organizaciji Associação
Tempo de Mudar**

Novice z okrogle mize o projektu INTESYS v okviru konference ISSA 2017

Predstavniki projekta INTESYS so med konferenco ISSA 2017 organizirali okroglo mizo. Obravnavali so 4 pilotne projekte, ki potekajo v Belgiji, Italiji, na Portugalskem in v Sloveniji. Udeleženci so med drugim odgovarjali na vprašanja, kot so: Kako spodbudne so poti v pilotnih projektih? Kako težko je delo? Kateri dejavniki najbolj pripomorejo k integraciji? Kaj se lahko strokovnjaki iz različnih držav naučijo drug od drugega in kako lahko pripomoremo k večjemu znanju o tem, kako spodbujati in doseči konkretne ukrepe na področju integracije? V kolikšni meri pri tem sodelujejo družine in skupnosti in kakšne koristi imajo od tega, še posebno tiste najranjlivejše?

Če želite prenesti poročila o lokalnem mapiranju ali sklop orodij projekta INTESYS, obiščite spletno stran projekta: www.intesys.be

Konzorcij INTESYS vodi King Baudouin Foundation in vključuje 9 partnerjev, ki na področje zgodnjega otroštva prinašajo raznoliko strokovno znanje, ki se medsebojno dopolnjuje.

Za več informacij kliknite na posamezen logotip spodaj.

Podpora Evropske komisije za pripravo te publikacije ne pomeni potrditve vsebine - Le-ta odraža samo stališča avtorjev in Komisija ni odgovorna za kakršno koli uporabo podatkov, ki jih vsebujejo.

AGA KHAN FOUNDATION

Podpora Evropske komisije za pripravo te publikacije ne pomeni potrditve vsebine- Le-ta odraža samo stališča avtorjev in Komisija ni odgovorna za kakršno koli uporabo podatkov, ki jih vsebujejo.